
КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ, РЕЦЕНЗІЇ

УДК 78.491;78.2У;78.76

DOI 10.32782/2224-0926-2024-1-48-21

Дика Ніна Орестівна
кандидат мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри загального та спеціалізованого фортепіано
і кафедри камерного ансамблю та квартету,
Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
<https://orcid.org/0000-0002-1447-689X>

ФЕСТИВАЛЬ «АНТОЛОГІЯ УКРАЇНЬСЬКОЇ КАМЕРНОЇ МУЗИКИ»: РЕТРОСПЕКТИВА І ПЕРСПЕКТИВА

У статті висвітлюється історія та основні грані львівського Фестивалю «Антологія української камерно-інструментальної музики». Методологія роботи ґрунтується на емпіричному методі дослідження, що поєднує спостереження, інтерв'ю, порівняння, опис та узагальнення. Інформація отримана за допомогою запропонованих методів може стати основою для подальшого теоретичного осмислення та стимулом, здатним впливати на процеси розвою української камерної в Україні та світі. Фестиваль «Антологія української камерно-інструментальної музики» [автори ідеї і модератори проекту: кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри камерного ансамблю та квартету, доцент Тетяна Слюсар; кандидат мистецтвознавства (доктор філософії, Ph. D), доцент Ніна Дика] впродовж трьох років реалізує своє покликання у відкритті знаного і незнаного камерного музичного всесвіту українських композиторів – від класики та модерну до творчості молодих. Ретроспективний проєкт української камерної музики покликаний висвітлити вимір інтелектуальних емоційно-психологічних імпресій камерно-інструментальних полотен українських композиторів від минувшини до сьогодення. Метою Фестивалю стало створення комплексної панорами становлення та розвою української музичної культури. Акцентовується увага на репертуарній політиці, прем'єрних виконаннях камерних творів українських композиторів, стильових уподобаннях, породжених затребуваністю слухацької аудиторії в часі сьогодення на тлі соціокультурних змін після початку повномасштабної війни в Україні. Наукова новизна роботи полягає у фіксуванні, класифікації та створенні загальної картини фестивального руху, висвітлюючи глибинні духовні процеси, що продовжують нуртувати в суспільстві.

Висновки. Війна московитів проти України, що розпочалася 2014 року і 24 лютого 2022 року перейшла у фазу повномасштабного вторгнення, змінила світ, призвела до переоцінки духовно-світоглядних цінностей. Вплив ретроспективного проєкту, присвяченого виміру інтелектуальних емоційно-психологічних імпресій камерно-інструментальних полотен українських композиторів від минувшини до сьогодення, на формування смаків та культурно-мистецький пізнавальний розвій суспільства неоціненний.

Ключові слова: камерно-інструментальний ансамбль, камерно-інструментальне виконавство, прем'єрне виконання, репертуарна політика, фестиваль, антологія, мистецький проєкт.

Dyka Nina. Festival “Anthology of Ukrainian Chamber and Instrumental Music”: retrospective and prospective

The history and main aspects of the Lviv Festival “Anthology of Ukrainian Chamber and Instrumental Music” are highlighted. The methodology of the work is based on an empirical research method combining observation, interview, comparison, description and generalization. The information obtained with the help of the proposed methods can become the basis for further theoretical understanding and a stimulus capable of influencing the processes of development of Ukrainian chamber music in Ukraine and the world. Festival “Anthology of Ukrainian chamber-instrumental music” [authors of the idea and moderators of the project: candidate of art history, head of the department of chamber ensemble and quartet, professor Tetyana Slyusar; Candidate of Art History (Doctor of Philosophy, Ph. D), Associate Professor Nina Dyka] for three years has been fulfilling his vocation in discovering the known and unknown chamber music universe of Ukrainian composers – from classical and modern to the work of young people. The retrospective project of Ukrainian chamber music [authors of the idea and moderators] is designed to highlight the dimension of intellectual, emotional and psychological impressions of the chamber-instrumental canvases of Ukrainian composers from the past to the present. The goal of the Festival was to create a comprehensive panorama of the formation and development of musical culture. Attention is focused on repertoire policy, premiere performances of chamber works by Ukrainian composers, stylistic preferences generated by the demand of the listening audience in the present time against the background of socio-cultural changes after the start of a full-scale war in Ukraine. The scientific novelty of the work consists in recording, classifying and creating an overall picture of the festival movement, highlighting the deep spiritual processes that continue to permeate society. Conclusions. Russia’s war against Ukraine, which began in 2014 and on February 24, 2022, entered the phase of a full-scale invasion, changed the world and led to a reassessment of spiritual and worldview values. The impact on the formation of tastes and the cultural and artistic cognitive development of society is invaluable.

Key words: *chamber-instrumental ensemble, chamber-instrumental performance, festival, anthology, art project.*

Вступ. Інтелектуальна напруга камерної музики упродовж багатьох віків зумовлювала певну елітарність її побутування, а в новіших, більш демократичних умовах розвитку культури, в епоху прагматизму і раціоналізму світосприйняття несподівано набуває актуальності, висвітлюючи глибинні духовні процеси, що продовжують нуртувати в суспільстві. Потужний інтонаційний код українства нині з особливою гостротою прочитується у творчості поетів, художників, письменників, скульпторів, у кожному творі композиторів, які лунають на площах, на концертних майданчиках міст і сіл, піднімаючи Дух українського народу в часі національної трагедії: у страшний шалений час воєнних випробувань, героїчної боротьби-протистояння проти рашистських окупантів. Важко назвати інший жанр музичної творчості, що з такою граничною ясністю втілює би найбільш суперечливі і багатовимірні проблеми нашого духовного буття. Фестиваль «Антологія української камерно-інструментальної музики» щороку реалізує своє покликання у відкритті знаного і незнаного камерного музичного всесвіту українських композиторів – від класики та модерну до творчості молодих. Перші концертні вечори Фестивалю «Антологія української камерно-інструментальної музики» з присвятою до 30-річчя незалежності України і до 70-річчя діяльності кафедри камерного ансамблю та квартету Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка відбулися 15–16 грудня 2021 року в колишній творчій лабораторії славетного художника-колориста Олексія

Новаківського – Художньо-меморіальному музеї Олекси Новаківського – відділенні Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. Авторами ідеї і модераторами мистецького проєкту постали: кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри камерного ансамблю та квартету, професор Тетяна Слюсар; кандидат мистецтвознавства (доктор філософії, Ph. D), доцент Ніна Дика. Проведення унікального ретроспективного проєкту у середовищі Художньо-меморіальному музеї Олекси Новаківського [в минулому: Вілла Яна Стики є цікавим зразком сецесійного стилю у Львові], одного з найцікавіших історико-культурних осередків Львова, стало можливим завдяки старовинному фортепіано – антикварному кабінетному роялю “J. FRITZ & SOHN, WIEN” з дому родини Колесс, подарованого Музеєві професоркою кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М.В. Лисенка Роксолянню Залеською.

Привабливою для кожного слухача стала багата і різноманітна концертна програма, де натхненно прозвучали твори М. Березовського, О. Лизогуба, М. Лисенка, В. Косенка, В. Флиса, М. Скорика, Є. Станковича, В. Камінського, А. Станько, Р. Циця у виконанні студентів кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М.В. Лисенка: А. Кузик, М. Тарасюк, Я. Нижникевич, О. Ярош, Є. Куліковської, А. Дутки, І. Яловської, О. Тіщенко, М. Полячок, І. Максимів, Є. Башевої, А. Флуд, У. Клекоць, І. Куровського, М. Кардаш, Х. Садкової, К. Рудої, Я. Яровенка, Д. Постайчук, Є. Малярчик, А. Офіцинської, А. Курач, Н. Лахтюка, В. Сапуги, О. Салтикової, Д. Мацьків, М. Карапінки, В. Погodiної, Ю. Завадовського, А. Семенюк [творчі керівники: професор Слюсар Т.М., професор Станько А.В., доцент Андрієвська В.В., доцент Вакула Н.О., доцент Дика Н.О., доцент кафедри Карапінка М.З.]. Атмосферність, яка творилася натхненною енергетикою музичних образів, вирізнялася інтелектуалізацією музичного виразу і запам’яталася слухачам.

Концерти Другого Фестивалю «Антологія української камерно-інструментальної музики», до 70-річчя діяльності кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М.В. Лисенка відбувалися в часі національної трагедії, затьмарені війною, під звучання сигналів повітряних тривог, сирен, бомбардування українських міст, містечок, сіл, селищ... Два мистецькі вечори під рубрикою «Українська камерно-інструментальна соната» відбулися в рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Камерно-інструментальний ансамбль: український та світовий вимір»¹, відзначення ювілейної дати кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М.В. Лисенка.

Програма першого Концерту (7 грудня 2022 року, Малий зал ЛНМА імені М.В. Лисенка) збагатилася палітрою камерних полотен В. Косенка, Б. Фроляк, Є. Станковича

¹ Міжнародна науково-практична конференція «Камерно-інструментальний ансамбль: український та світовий вимір» до 70-річчя діяльності кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М.В. Лисенка [модератор – доцент, кандидат мистецтвознавства (Ph. D), професор кафедри загального та спеціалізованого фортепіано і кафедри камерного ансамблю та квартету Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка Ніна Дика] відбувалася 7–8 грудня 2022 р. у змішаному форматі «онлайн +», об’єднавши близько 70 науковців – провідних мистецтвознавців, культурологів, істориків, музикантів (виконавців та педагогів), а також науковців суміжних галузей мистецтва зі Львова, Харкова, Одеси, Києва, Сум, Івано-Франківська, Дрогобича, Борислава (Україна) та зарубіжжя (Німеччини, Британії, Китаю). Метою Конференції стало створення комплексної панорами становлення та розвитку музичної культури, де камерно-інструментальний ансамбль займає чільне місце в сучасному вимірі суспільства. Діапазон проблематики ювілейної конференції охопив найрізноманітніший спектр питань історії та теорії камерного мистецтва, його жанрово-стильової специфіки, естетики виконавської та композиторської творчості, музичної педагогіки.

в концертному вечорі, як складової унікального науково-практичного проєкту Кафедри-Ювілянта, що стало логічним продовженням тематики Міжнародної конференції в інтерпретації студентів – А. Бердус, І. Берчук, В. Когут, Я. Нижникевич, Н. Шутко, Р. Шутко [творчий керівник: професор Тетяна Слюсар]. В програмі другого Концерту (8 грудня 2022 року, Малий зал ЛНМА імені М.В. Лисенка) прозвучали твори М. Скорика, Б. Фільц, В. Камінського, Р. Цися, С. Гаврилюка у виконанні студентських камерно-інструментальних ансамблів, учасниками яких постали – Б. Гаврилов, С. Гаврилюк, О. Добровенко, І. Когут, Н. Лахтюк, І. Максимів, Є. Малярчик, У. Максимів, Д. Мацьків, А. Офіцинська, О. Пешко, М. Полячок, Д. Постайчук, Ю. Турок, В. Філіппова, А. Ярема, Н. Кісюк (асистент-стажист), лауреат міжнародних та всеукраїнських конкурсів Т. Менцинський [творчі керівники: професор Олена Пилатюк, доцент Вікторія Андрієвська, доцент Ніна Дика, доцент Марта Карапінка].

Прем'єрні виконання камерних творів Заслуженої діячки мистецтв України, Лауреата премії імені Миколи Лисенка, композиторки Богдани Фільц стали окрасою мистецької події. Чільне місце в програмі Концерту посіли два Духові Хорали Б. Фільц для струнного квартету [фестивальна прем'єра] у виконанні студентів: М. Полячок (скрипка), І. Максимів (скрипка), Ю. Турок (альт), Б. Гаврилова (віолончель) [творчий керівник: доцент кафедри Марта Карапінка]. У виконанні: А. Офіцинської (скрипка), Т. Менцинського (віолончель), І. Когута (фортепіано) [творчий керівник – доцент Ніна Дика] прозвучала Пісня («Гаєм зелененьким») для фортепіанного тріо [світова прем'єра], створена Б. Фільц у 1982 році. Отож, мрії славної мисткині реалізувалися: «залежані рукописи ожили в звуках»². Не забарився і суспільний резонанс на подію – відгуки,

² Рукописи камерно-інструментальних творів Б. Фільц для виконання у Ювілейному проєкті кафедри камерного ансамблю та квартету Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка ласкаво запропонувала і надіслала упорядниця архівів композиторки, знана українська музикознавець, доктор філософії, кандидат мистецтвознавства, старший науковий

рецензії на Сайті Академії³, в електронній мережі Фейсбук, де з-поміж інших висловлювання активних учасниць Конференції, колег із-за кордону: кандидата мистецтвознавства, старшого наукового співробітника відділу музикознавства та етномузикології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України та Visiting Research Fellow музичного факультету Кембриджського університету (Україна, Київ – Британія, Кембридж) Ольги Кушнірук⁴ і доктора мистецтвознавства, доцента кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, керівника філії Науково-дослідного інституту українознавства у Німеччині (м. Резенбург), стипендіата програми Німецької бібліотечної спілки «NUMO: бібліотеки та архіви» (Україна, Київ – Резенбург, Німеччина) Анастасії Кравченко⁵.

У 2023 році фестивальна хода «Антології української камерно-інструментальної музики» відбулася втретє. Інтерес слухацької аудиторії в Концерті камерної музики 11 травня 2023 року, що відбувся у Малому залі ЛНМА імені М.В. Лисенка викликала інтерпретація Струнного квартету М. Лисенка у виконанні: Л. Менцінський (скрипка), Н. Багрій (скрипка), К.Філатов (альт), Т. Менцінський (віолончель) [творчий керівник – доцент кафедри Марта Карапінка]. Фортепіанне тріо «Ноктюрн» Станіслава Людкевича⁶, композитора, який *«зробив значний внесок у процес професіоналізації української фортепіанної музики, сприяв її виходу за межі салонно-аматорського музичування й піднесення до рівня концертного виконавства»*⁷ у Концерті прозвучало у виконанні: А. Офіцинської (скрипка), М. Карапінки (альт), І. Когута (фортепіано) [творчий керівник – доцент Ніна Дика]. Цікаво довідатися, що перекладення партії віолончелі для альта здійснила професор ЛНМА імені М.В. Лисенка Анна Станько. Незабутній вимір інтелектуальних емоційно-психологічних камерних імпресій породили інтерпретації камерних полотен, де: В. Сильвестров. «Post scriptum» Соната для скрипки (Д. Жога) та фортепіано (О. Стечишин) [творчий керівник – доцент Тетяна Слюсар] і М. Скорик. Партита № 3 в п'яти частинах: Прелюдія / Quasi valse / Пастораль / Капрічіо / Постлюдія у виконанні: А. Гонтова (скрипка), Д. Сидоренко (скрипка), В. Когут (альт), Б. Гаврилов (віолончель) [творчий керівник – професор Артур Микитка]. Інтерпретації полотен української камерно-інструментальної ансамблевої спадщини минувшини і сьогодення вирізнялися інноваційністю і особливим відчуттям їх високої художньої цінності і краси як виконавцями, так і слухачами.

співробітник відділу музикознавства Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України Валентина Кузик.

³ Асталаш Габріела. Камерно-іструментальний ансамбль: український та світовий вимір. *Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка*. URL: <https://lnma.edu.ua/камерно-інструментальний-ансамбль-український-та-світовий-вимір/lnma.edu.ua>

⁴ Кушнірук Ольга. https://cdn.fbsbx.com/v/t59.2708-21/364169356_1716820752086835_8491991923522411216_n.docx/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84.%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C2022.docx?_nc_cat=107&ccb=1-7&_nc_sid=0cab14&_nc_ohc=qBReYWUmtVcAX8zJM9i&_nc_ht=cdn.fbsbx.com&oh=

⁵ Кравченко Анастасія. https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0xwPZfVoBgPLKh6kjjcXXfZk2cApx1rLQsAh2TtHcXAt7MvhB6LH7oJWPAChAfLBvl&id=100008002815198

⁶ В оригіналі Фортепіанне тріо «Ноктюрн» Станіслава Людкевича написано для скрипки, віолончелі, фортепіано (1905).

⁷ Загайкевич Марія. Людкевич Станіслав Пилипович. Українська Музична Енциклопедія Том 3. Київ [Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України], 2011. С. 237–245 (заг. обсяг: 627 с.)

Подивляючи духом високої культури мистецького спілкування, широкий резонанс отримала імпреза «Шедеври львівського тріо» [автор проєкту – Заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор Олена Борисівна Пилатюк], що відбулася в часі вшанування 70-літнього ювілею кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА імені М.В. Лисенка – у проєкті Фестиваль «Антологія української камерної музики» [19 травня 2023 року, Малий зал Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка]. Камерно-інструментальна ансамблева творчість львівських композиторів Н. Нижанківського, В. Барвінського, М. Скорика, В. Камінського, Б. Фроляк звучала гранично широко, природно, невимушено, – і певно не лише від надмірності їх таланту, чи то прекрасної освіти, чи то активної сподвижницької праці у царині музичного мистецтва, а насамперед, певно таки, від чесності перед самим собою і перед світом.

Широкий спектр образних сфер, наповнений відбитком м'якого й душевного ліричного світосприйняття Н. Нижанківського, у стилі якого синтезовано «елементи сецесії і необароко»⁸, огорнув слухачку аудиторію багатогранністю музичної мови Тріо e-moll (1926)⁹. Творчим пошуком, натхненністю відтворення багатовимірності людського життя, де немов у калейдоскопі подій пропливали «...і порив, і сум, і ніжна пісня, і протест...», вирізнялася інтерпретація студентського тріо у складі – І. Кузьми (скрипка), С. Окрутної (віолончель), С. Джумурат (фортепіано).

«Унікальними в західноукраїнській, аж до радянського часу – і взагалі в українській музиці»¹⁰ вважалися камерно-інструментальні твори Василя Барвінського періоду 1911–1935 років за кількістю, жанровим обсягом і художньою цінністю. В інтерпретації В. Заціхи (скрипка), Н. Кляпетури (віолончель), М. Федини (фортепіано) прозвучало Тріо a-moll «витонченого лірика» В. Барвінського, сповнене широкої палітри емоційних переживань.

Центральною точкою концертної програми стало виконання камерно-інструментального твору Мирослава Скорика «Речитативи та Рондо», твору який у треті роковини пам'яті композитора, прозвучав як вияв шани Маєстро. Твір, створений в 1968 році на замовлення піаніста, Лауреата конкурсу імені Ж. Тібо і М. Лонг в Парижі (1955, Гран-прі) Дмитра Башкірова, який впродовж трьох років вів клас фортепіано в Київській консерваторії, вперше прозвучав у 1971 року в Берліні у виконанні: Д. Башкірова (фортепіано), І. Безродного (скрипка), М. Хоміцера (віолончель) [першовиконання] і є прикладом спілкування і написання творів спеціально з орієнтацією на виконавців¹¹, що стало важливою передумовою активності композитора в жанрі камерно-інструментальної музики. Цікаво, що «Речитативи та Рондо» М. Скорика здобули ще кілька

⁸ Костюк Н. Нестор Нижанківський. Українська Музична Енциклопедія Том 4. Київ. 2016. С. 241–242 (заг. обсяг 552 с.).

⁹ Фортепіанне тріо e-moll стало дипломною роботою Н. Нижанківського, який після завершення навчання у Відні в Й. Маркса [контрапункт] в 1914 році та композиції впродовж 1921–1923 років, саме за порадою Василя Барвінського навчався композиції у Містровській школі Празької академії мистецтв в класі Вітезслава Новака (1923–1928 рр.).

¹⁰ Павлишин Стефанія. Камерно-інструментальні ансамблі В. Барвінського. Камерний простір Львівщини : постаті та факти (до 175-річчя діяльності ЛНМА імені М.В. Лисенка): [Тези] Всеукраїнської науково-практичної конференції 25 квітня 2018 року. Львів [ЛНМА імені М.В. Лисенка], 2018. С. 20–23 (заг. обсяг: 93 с.).

¹¹ Кияновська Любов. Специфіка камерно-інструментального мислення Мирослава Скорика (на прикладі творів останнього десятиріччя). Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика [Текст]: наук. зб.: серія: Виконавське мистецтво. ЛНМА імені М.В. Лисенка; [редкол.: Ігор Пилатюк (гол. ред.) та ін.]. Львів: «Сполом», 2011. Вип. 25. С. 7–16 (заг. обсяг 420 с.)

інтерпретацій, де поміж інших згадаємо: Тріо у складі: В. Дерев'янка, В. Вількер, М. Дробинський; Київське фортепіанне тріо: І. Боровик, Е. Ідельчук, В. Боровик; фортепіанне тріо Донецької філармонії: В. Бакис, О. Запольський, А. Нестеренко та ін. Трьохчастинний твір з середньою частиною «Рондо» поміж двома «Речитативами» вельми цікаво прозвучав в інтерпретації Л. Менцінського (скрипка), М. Менцінського (віолончель), Ю. Сасюк (фортепіано). Вирішуючи численні завдання щодо розуміння авторської концепції, студентський ансамбль декілька разів змінював інтерпретацію, що було ініціативою самих ансамблістів в зв'язку з війною. Музиканти шукали трагічні інтонації, войовничі, а разом з тим, – фольклорні, архаїчні, блюзові, жартівливі... . Тож, напрошується висновок, що сучасним виконавцям складна музична мова щоразу стає ближчою і зрозумілою.

Довідатися детальніше і донести до широкого загалу про цікаві факти реалізації мистецької події, робота над яким тривала більше року, а також про авторський задум камерних полотен, що здобув статус «*прем'єрних*», стало можливим завдяки спілкуванню із автором проекту – професором Оленою Борисівною Пилатюк і творчою молоддю, а також знаними львівськими композиторами – лауреатами Шевченківської премії Віктором Камінським і Богданою Фроляк.

Інтерпретація камерного полотна В. Камінського «Голоси прадавніх гір», яка в концертній програмі львівської імпрези **прозвучала вперше** у авторській транскрипції для скрипки (С. Гарасим), віолончелі (М. Менцінський), фортепіано (К. Родін), сколихнула слухацьку аудиторію. Творячи, композитор «*чітко уявляє для кого призначається той чи інший твір*»¹², тож торкнемося його особистих поглядів: «*Твір існує в авторських транскрипціях для різних складів. Для проекту професора Олени Борисівни Пилатюк здійснив транскрипцію твору «Голоси прадавніх гір» саме для інструментального складу: фортепіано, скрипки, альту і це, фактично, третя версія... Різні складу до свого виконавського репертуару оберають «Голоси прадавніх гір» – настільки зацікавить їх цей твір. До слова, це готується варіант для двох фортепіано на замовлення польських виконавців*»¹³. Духовно-мистецькому впливові на слухача сприяв відеоряд зреалізований студентами-ансамблістами [ідея – професора О.Б. Пилатюк] логічно підібраних малярських робіт українських авторів, що суттєво збагатили художньо-емоційний реєстр творчого проекту. Для поєднання та співставлення людських емоцій зі станом природи, що постало основним завданням відеоілюстрації в цьому творі, були використані фотоілюстрації та відео величної карпатської природи, зображення істот української міфології і т. ін. Атмосферність відтворення архаїки пам'яті далекого минулого, голосів «*забутих*» і «*незабутих*» предків, образні характеристики яких так майстерно зуміли передати музиканти у виконанні камерно-інструментального полотна «Голоси прадавніх гір» В. Камінського, щімко перепліталися з емоціями людських страждань, породжених драматичними подіями в часі сьогодення.

¹² Кияновська Любов. Камерність в індивідуальних трансформаціях творчості Віктора Камінського. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка / ЛНМА імені М.В. Лисенка*; [гол. ред. Ігор Пилатюк, наук. ред.-упоряд. Ніна Дика]. Львів, 2015. С. 21–29 (заг. обсяг 564 с.).

¹³ За матер.: інтерв'ю Н. Дикої із Заслуженим діячем мистецтв України, Лауреатом Національної премії України імені Т. Шевченка, професором Віктором Камінським: 9 червня 2023 року у ЛНМА імені М.В. Лисенка. *Дика Ніна. Шедеври Львівського тріо у панорамі Фестивалю «Антологія української камерної музики». Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка. URL: <https://lnma.edu.ua/shedeври-львівського-тріо-у-панорамі-ф/lnma.edu.ua>*

На завершення концерту відбулося **прем'єрне виконання** камерного твору Богдани Фроляк «*Naw war changed Rondo*» у інтерпретації Л. Менцінського (скрипка), М. Менцінського (віолончель), В. Сав'як (фортепіано), спеціально створеного композиторкою для виконання у панорамі Фестивалю «Антологія української камерно-інструментальної музики». Цікаво сягнути власних думок композиторки: «*В оригіналі музика писалася до вистави. До слова, прем'єра вистави відбулася в рамках мистецького проєкту – XII Фестивалю сучасної музики для дітей «Маленька Варшавська Осінь» та 65-го Фестивалю сучасної музики «Варшавська осінь». Потім я зробила версію для Фортепіанного тріо, використавши цю музику, але в цю версію ввійшов фрагмент музики, який не ввійшов до вистави. Це подібно, як Мирослав Михайлович Скорик зробив «Гуцульський триптих», де за основу взято музику до «Гіней забутих предків».*

*Сюжет побудований таким чином, що є прекрасне/ідеальне місто Рондо, де Квіти грають концерти, а Люди живуть з ними в повній гармонії. До слова, Квіти у виставі теж виступають як дійові герої. В місті Рондо живуть і три головні герої – діти Фабіан, Зірочка і Данек. Діти страшенно люблять своє місто, вони його обожають. Та раптом, в місто приходить Війна і руйнує все: Квіти в'януть, діти ховаються глибоко під землю... настає темрява.... Перша реакція дітей – заціпеніння, розгубленість... Згодом дітям приходить ідея, що треба рятувати ситуацію. Вони придумали створити машину, яка буде продукувати Світло. У виставі, докладно, – це ровер, в якому вони активно крутять колеса, і ... повертається Світло. Світло поглинає темряву... Квіти оживають, розквітають... і знову настає щасливе життя в місті Рондо. Мені стало дуже шкода, що цю музику будуть чути лише ті дітки, які приходимуть на вистави варшавського театру. Тому я вирішила зробити концертну версію музики для Фортепіанного тріо “*Naw war changed Rondo*”»¹⁴.*

З відтворенням широкого спектру емоцій, настроїв від «*жаху та смутку*», викликаних війною, до «*надії та просвітлення*» в майбутньому у виконанні Фортепіанного тріо Б. Фроляк «*Naw war changed Rondo*» пов'язані з пошуком і підбіркою відеоряду картин відомих художників, починаючи від сучасника Леонардо да Вінчі – Ієроніма Босха (1450–1516), який змальовував панорамний образ світу «ніби згори», втілюючи у картинах всі страхи свого часу, зобразив фантазмагоричний світогляд кінця Середньовіччя. Картини символіста Едварда Мунка і найяскравішого представника сюрреалізму ХХ століття Сальвадора Далі, представлені у відеоряді інтригували аудиторію.

Творчість найвідомішого українського художника сучасності Івана Марчука, автора тисячі полотен, створених в унікальній техніці «*ільтонанізм*», яку він винайшов і в якій працює донині, посіла чільне місце в панорамі відеоряду. Світ музики і світ картини – це суголосно паралельні світи, а їхні взаємні перевтілення невичерпні.

Магнетична атмосферність, сприяючи цілісному відображенню часу, який вирішує в мистецтві відповідну йому проблематику, композиторського «концептуального задуму», що до сьогодні вважається головним у творчості як сучасних українських композиторів, так і їхніх попередників, творилася натхненною енергетикою музичних образів, представлених/створених в інтерпретаціях студентів-камералістів, за участю аспіранта ЛНМА імені М.В. Лисенка, віолончеліста Модеста Менцінського [вступне слово і

¹⁴ За матеріал.: інтерв'ю Ніни Дикої з Лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка, композиторкою Богданою Фроляк: 1 червня 2023 року. Дика Ніна. Шедеври Львівського тріо у панорамі Фестивалю «Антологія української камерної музики». Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка. URL: <https://lnma.edu.ua/шедеври-львівського-тріо-у-панорамі-ф/lnma.edu.ua>

ведучий концерту], а також логічно підібраного відеоряду; акустичності архітектурного простору і т. ін. Камералісти реалізували своєрідний діалог між камерно-інструментальними полотнами та слухацькою аудиторією.

Висновок. Війна московитів проти України, що розпочалася 2014 року і 24 лютого 2022 року перейшла у фазу повномасштабного вторгнення, змінила світ, призвела до переоцінки духовно-світоглядних цінностей. Професорсько-викладацький склад кафедри камерного ансамблю та квартету і студентська спільнота Львівській національній музичній академії імені М.В. Лисенка міцно тримають культурно-мистецький фронт. Ретроспективний проєкт «Антологія української камерно-інструментальної музики» покликаний висвітлити вимір інтелектуальних емоційно-психологічних імпресій камерно-інструментальних полотен українських композиторів від минувшини до сьогодення, а «... *невблаганний арбітр – час, що акумулює минуле у сучасному, є спроможним підтвердити право входження цього нового, сучасного до майбутнього, породжуючи феномен позачасового, здатного на довгі роки зберігати естетично-художню вартість новаторів*»¹⁵. Вплив української камерної музики на формування смаків та культурно-мистецький пізнавальний розвій суспільства неоціненний.

Висвітленню інформації про подію сприяли: інтернет-мережі, Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка з інформацією про подію, яскрава змістовна афіша, програмка з анотаціями до кожного з виконуваних творів, і, зокрема в концерті «Шедври львівського тріо» – відеоряд, стильність сценічного dress code виконавців-інструменталістів – дивовижної краси українські вишиванки: генетичний код нації, що відповідав художньо-образній та етико-філософській наповненості музики, яка виконувалася. У пам'яті слухачів-шанувальників найбільш вишуканого і рафінованого виду мистецтва – камерного

¹⁵ Терещенко Алла. Естетичні засади та виражальність вокально-симфонічних жанрів в умовах другої хвилі авангарду (кінець 1950-х – середина 1970-х рр.) Українська кантата і ораторія: монографія. Київ-Дніпро: ЛІРА, 2021. С. 264 (заг. обсяг: 364 с.) ISBN 978-966-981-436-4

музикування, назавжди залишиться заряд високої духовності, відчуття прекрасного, емоційна піднесеність.

Велика вдячність ЗСУ за можливість реалізації такого потрібного і актуального мистецького проєкту!

Література

1. Асталаш Габрієла. Камерно-інструментальний ансамбль: український та світовий вимір. *Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка*. URL: <https://lnma.edu.ua/камерно-інструментальний-ансамбль-український-та-світовий-вимір/lnma.edu.ua>.
2. Бабак С.П., Стота Г.М. Антологія. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / За ред. С.Я. Єрмоленко; Художник-оформлювач О.С. Юхман. Харків: Фоліо, 2006. 623 с. (Б-ка держ. Мови) ISBN 966-03-3174-6.
3. Деркач Леся – скрипалька, камералістка, педагог у наукових дослідженнях та спогадах / Укладачі Артур Микитка, Ніна Дика, гол. ред. Ігор Пилатюк – Львів: Видавець Тетюк Т.В., 2014. 328 с. з іл. ISBN 978-966-97368-4-0.
3. Дика Ніна. Антологія української камерно-інструментальної музики – Львівська Національна Музична Академія імені М. В. Лисенка. *Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка*. Львів, 2021. URL: <http://surl.li/tcvps>.
4. Дика Ніна. Шедеври Львівського тріо у панорамі Фестивалю «Антологія української камерної музики». *Сайт ЛНМА імені М.В. Лисенка*. Львів, 2023. URL: <https://lnma.edu.ua/шедеври-львівського-тріо-у-панорамі-ф/lnma.edu.ua>.
5. Загайкевич Марія. Людкевич Станіслав Пилипович. Українська Музична Енциклопедія Том 3. Київ [Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України], 2011. С. 237–245.
6. Кияновська Любов. Камерність в індивідуальних трансформаціях творчості Віктора Камінського. *Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка*. ЛНМА імені М.В. Лисенка; [гол. ред. Ігор Пилатюк, наук. ред.-упоряд. Ніна Дика]. Львів, 2015. С. 21–29.
7. Кияновська Любов. Специфіка камерно-інструментального мислення Мирослава Скорика (на прикладі творів останнього десятиріччя). Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика [Текст]: *наук. зб.: серія: Виконавське мистецтво / ЛНМА імені М.В. Лисенка; [редкол.: Ігор Пилатюк (гол. Ред.); наук. Ред.-упоряд.: Ніна Дика та ін.]*. Львів: «Сполом», 2011. Вип. 25. С. 7–16.
8. Кравченко Анастасія. URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0xwPZfVoBgPLKh6kjjcXXfZk2cApx1rLQsAh2TrHcXAt7MvhB6LH7oJWPAChAflBv1&id=100008002815198
9. Кушнірук Ольга. URL: <http://surl.li/tcvvx>.
10. Костюк Н. Нестор Нижанківський. Українська Музична Енциклопедія Том 4., Київ. 2016. С. 241–242.
11. Павлишин Стефанія. Камерно-інструментальні ансамблі В. Барвінського. Камерний простір Львівщини : статті та факти (до 175-річчя діяльності ЛНМА імені М.В. Лисенка): [Тези] Всеукраїнської науково-практичної конференції 25 квітня 2018 року. Львів [ЛНМА імені М.В. Лисенка], 2018. С. 20–23.
12. Терещенко Алла. Естетичні засади та виражальність вокально-симфонічних жанрів в умовах другої хвилі авангарду (кінець 1950-х – середина 1970-х рр.). Українська кантата і ораторія: монографія. Київ-Дніпро: ЛІРА, 2021. С. 264. ISBN 978-966-981-436-4.

